

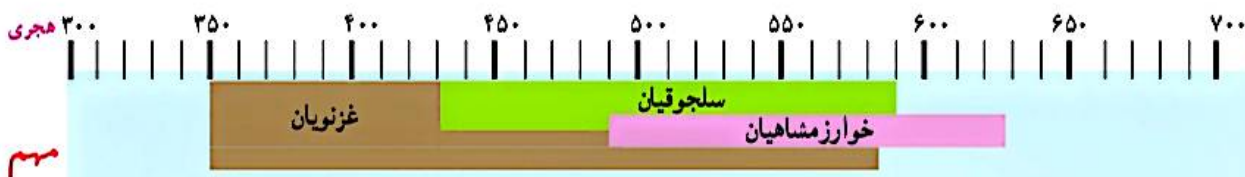
۱. ترکان در کدام نواحی ایران زندگی می کردند؟ کار اصلی آن ها چه بود؟
۲. ترکان کدام سلسله را تشکیل دادند؟ آن ها ر نام بیرید
۳. یکی از کارهای مهم سلطان محمود غزنوی چه بود؟

وزیران کاردان، شهرهای آباد

ورود ترکان به ایران

ج ۱ ترکان مردمی بودند که در نواحی شمال شرقی ایران زندگی می کردند. آنها زندگی قبیله‌ای داشتند و کار اصلی‌شان دامداری بود. با گسترش دین اسلام تا منطقه‌ی ماوراءالنهر، ترکان مسلمان شدند و بعضی از قبایل ترک به تدریج به داخل ایران رفت و آمد می کردند (برخی از ترکان با استفاده از استعدادها و توانایی‌های نظامی خود به دربار پادشاهان نفوذ کردند و به مقامات مهمی چون فرماندهی سپاه رسیدند) **ف ۲**

آنان پس از مدتی موفق شدند (سلسله‌های غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان را تشکیل دهند) **ج ۲**

مناره‌ی دوره‌ی غزنویان غزنین، افغانستان

غزنویان

ج ۳ (مشهورترین فرمانروای غزنوی، سلطان محمود غزنوی بود). یکی از کارهای مهم سلطان محمود، لشکرکشی به هند بود. او چند بار به آن سرزمین لشکر کشید؛ در آنجا بت‌خانه‌ها را خراب کرد و گنج‌های فراوانی را به غارت برد و بعد به ایران بازگشت) پس از سلطان محمود، پسرش سلطان مسعود به حکومت رسید.

۴. حکومت خوارزمشاهیان چگونه تشکیل شد؟
 ۵. حکومت خوارزمشاهیان چگونه از بین رفت؟
 ۶. چرا حاکمان ترک تبار وزیران ایرانی را برای اداره کشور انتخاب می کردند؟

۸ برج طغرل در شهر ری

سلجوقیان

(سلسله‌ی سلجوقیان را طغرل تأسیس کرد) سلجوقیان حکومتی قدرتمند و قلمرو بسیار وسیعی داشتند. به نقشه‌ی صفحه‌ی بعد توجه کنید. در زمان سلطان ملکشاه سلجوقی، قلمرو سلجوقیان از شرق تا ماوراءالنهر و از غرب تا دریای مدیترانه گسترش یافت. پایتخت سلطان ملکشاه، شهر اصفهان بود.

خوارزمشاهیان

۸ مسجد جامع رُشتخوار، استان خراسان رضوی، به‌جا مانده از دوره‌ی خوارزمشاهیان

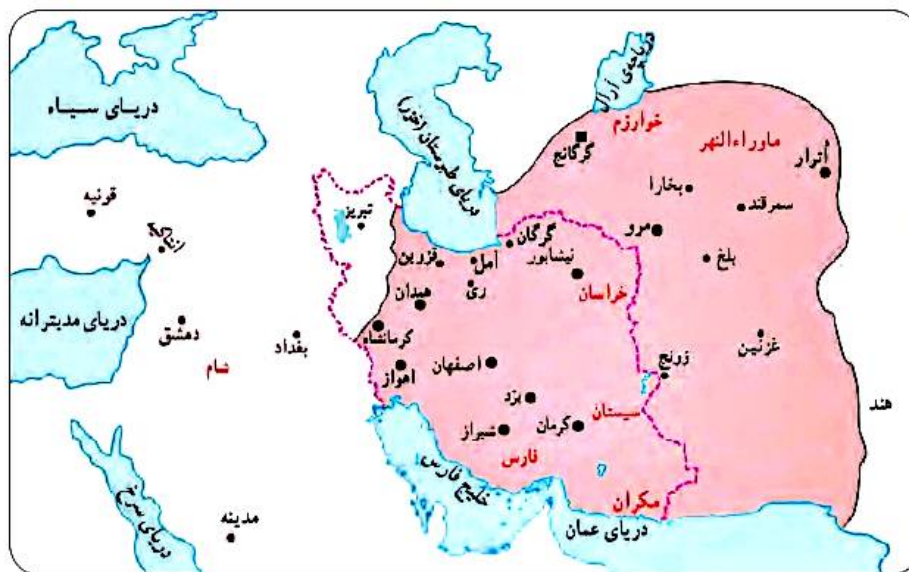
ج ۴ (پس از مرگ سلطان ملکشاه سلجوقی، بین جانشینان او اختلاف افتاد و حکومت سلجوقی ضعیف شد. سرانجام، یکی از فرمانروایان منطقه‌ی خوارزم، آخرین سلطان سلجوقیان را شکست داد و حکومت خوارزمشاهیان را ایجاد کرد) مهم‌ترین سلطان خوارزمشاهیان، سلطان محمد بود. در زمان او، قلمرو ایران از سمت شرق گسترش یافت و کشور ما با مغول‌ها همسایه شد. حکومت خوارزمشاهیان با حمله‌ی مغول‌ها به ایران، برچیده شد.)

وزیران کاردان ایرانی

ج ۶ (حاکمان ترک تبار که از اقوام بیابان‌گرد بودند، از کشورداری اطلاع چندانی نداشتند. آنها می‌دانستند که برای اداره‌ی سرزمین پهناور ایران و جمعیت زیاد آن، باید از افرادی آشنا با کشورداری استفاده کنند) به همین دلیل، وزیران باهوش و خردمند ایرانی را انتخاب می‌کردند. یکی از وزیران مشهور سلجوقیان، **خواجه نظام‌الملک توسی بود.** وی خدمات زیادی در راه عمران و آبادانی ایران انجام داد.

رونق دانش، هنر و معماری

ف ۳ در دوره‌ی حکومت‌های ترک تبار به ویژه سلجوقیان، زبان و ادب فارسی مورد توجه قرار گرفت و در قلمرو پهناور آنها رواج یافت. از جمله مقرر شد که نامه‌ها و فرمان‌های حکومتی به زبان فارسی نوشته شوند؛ در حالی که قبل از آن، به زبان عربی نوشته می‌شدند.)

۷. مدارس نظامیه در کدام دوره و به دستور چه کسی ساخته شد؟ ۸. در دوره سلسله ترک چه شغل هایی در شهر رواج داشت؟

▲ فردوسی شاعر بزرگ ایرانی

از جمله شاعران ایرانی معروف دوره ی غزنویان، ابوالقاسم فردوسی است. آیا نام اثر

معروف او را می دانید؟ **شاهنامه فردوسی**

▲ تصویر مدرسه ی نظامیه

ج ۷) ● در دوره ی سلجوقیان، به دستور خواجه نظام الملک مدارس به نام «نظامیه» در شهرهای بزرگ ساخته شد.

● در این دوره، همچنین مساجد، برج ها، مناره ها و کاروان سراهای باشکوهی بنا شدند.

▲ مسجد جامع ساوه

▲ بقایای کاروان سرای رباط قره عشق، خراسان شمالی

شهرهای آباد

به طور کلی، در زمان حکومت های غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان در ایران همچون گذشته، شغل بیشتر

مردم، کشاورزی و دام پروری بود. در این دوره، شهرهای بزرگ و آبادی در قلمرو پهناور ایران به وجود آمد. (در ج ۸ این شهرها شغل هایی چون سفالگری، آهنگری، بافندگی و تجارت رواج داشت. بازرگانی با سرزمین های دیگر نیز در این دوره بسیار رونق یافت.)

فعالیت غزنویان - خوارزمشاهیان - سلجوقیان

۱- با توجه به خط زمان، سه حکومت ترک تبار را نام ببرید و بگویید دوره ی حکومت کدام یک طولانی تر بوده است.

۲- چگونه برخی از ترکان در ایران به قدرت رسیدند و حکومت تشکیل دادند؟ **ص ۱۰۲**

۳- متن درس را مطالعه کنید؛ کدام یک از سه حکومت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان، اهمیت بیشتری دارند؟ چرا؟ **سلجوقیان**

ص ۱۰۳

۴- در زمان حکومت سلسله های ترک تبار، ایرانیان چه نقشی در اداره ی امور کشور داشتند؟ چرا؟

ص ۱۰۳